

Jätteflock av vitkindad gås, *Branta leucopsis* (BECHST.), på Gotland.

Den 16 sistlidne april var jag med en kamrat på ett kort besök ute vid Ronehamn på östra Gotland och fick då tillfälle att fara ut till Koggen, där just grågåsen börjat häckningen. Vi hittade 11 kullar. På Ytterholmen uppträdde den vitkindade gåsen i ett högst imponerande antal. Uppgifterna om dess talrikhet voro tydligen icke överdrivna. Sammanlagt vistades därute minst 6000, antagligen upp mot 8000 eller mera.

Visby den 20.4. 1944.

Nils Norébn.

Korp, *Corvus corax* (L.), och glada, *Milvus milvus* (L.), häckande i sydvästra Småland.

Efter att i ett par decennier ha varit försvunnen från Sunnerbo härad i sydvästra Småland, har korpen i år åter tagit en av sina gamla häckningsplatser i besittning.

Under ornitologiska studier i trakten av Hunsberget, Sunnerbo härads högsta punkt, ett ganska otillgängligt berg med goda häckningsmöjligheter för korp och falk, anträffade undertecknad den 16 april i år ett korpbo, innehållande två c:a 14 dagar gamla ungar. Korparna hade egendomligt nog icke utnyttjat den lodräta södersidan av berget med dess många hyllor och avsatser, utan byggt boet i en c:a 20 meter hög, kvistfri tall i skogen nedanför berget. Av allt att döma hade korparna tagit ett gammalt ormvråksbo i besittning och påbyggt detta.

Gladjande nog för den småländska faunan ha också gladorna i år återvänt till sitt gamla tillhåll i sjöarna Furen—Flärens vattenområde på gränsen mellan Kronobergs och Jönköpings län. Undertecknad fann den 1 maj 1943 häckande glada på en udde i sjön Flären, och som en kuriositet kan nämnas, att fiskgjusen sedan många år tillbaka har sin häckningsplats ett hundratal meter från gladboet. Även det senare är bebyggt sedan ett tjugotal år tillbaka.

Ljungby den 21.4. 1944.

Lennart Williams.

Vilken färg har regnbågshinnan hos stenknäcken, *Coccothraustes c. coccothraustes* (LINNÉ)?

Den 25.4. 1944 observerade jag vid Tidö, Rytterne socken, Västmanland, under ungefär en timmes tid en hane av stenknäck, som tillsammans med gulsparvar, bofinkar och grönfinkar sökte föda i ett hagtorsbuskage. Fågeln var föga skygg, och vid ett par tillfällen kunde jag betrakta den genom kikaren på blott 3 à 4 m avstånd.

Av en händelse hade LÖNNBERGS beskrivning en mening där hade — »Den hvita iris bidrag vänade mig därför, at bågshinnan vara klart

Hemkommen försöklarhet i denna fråga än lätt. I de svenska säges den vara pärlfä teraturstudier kunnat som anger den vara t blekröd⁵, »rötlichgrau utförligaste uppgifte » ♂ hell rosenfarbig, v vara osäkert, om de ä tade ur litteraturen.

I England synes få under diskussion. Co been expressed about found it grey-white» försäkrat honom, att

Kan häri ligga för Ändrar ögat färg, då än under resten av år färgen hos det ena c är naturligtvis teoret läsare, som haft elle bidraga till denna fr

Dagen efter det a plats en flock, mins dem voro honor. I r skygga: det var svå observera dem alla p vara sannolikt, att j

¹ 1924, p. 26.

² NILSSON, Sv. Or p. 550.

³ T. ex. LÖNNBERG fägl., [I], 1932, p. 18

⁴ in HOLMSTRÖM, i samma volym har kö

⁵ TEMMINCK, Man

⁶ RUSS-NEUNZIG, I

⁷ PARIS, Oiseaux, II

⁸ NIETHAMMER, V

⁹ Die Grösse u. Far

¹⁰ Birds Brit. Isles,

Av en händelse hade jag några dagar tidigare kommit att läsa professor LÖNNBERGS beskrivning i »Svenska fåglar»¹ av just stenknäcken, och en mening där hade — ehuru av språkliga skäl — fastnat i mitt minne: »Den hvita iris bidrager till fågelns karakteristiska utseende.» Det förvånade mig därför, att hos det av mig iakttagna exemplaret finna regnbågshinnan vara klart rödbrun, i vissa belysningar ljusröd.

Hemkommen försökte jag att med hjälp av tillgänglig litteratur få klarhet i denna fråga, något som emellertid visade sig vara allt annat än lätt. I de svenska fågelfaunor, där stenknäckens iris alls är nämnd, säges den vara pärlfärgad² eller vit³, och så vitt jag utan ingående litteraturstudier kunnat finna, är HENRICI den ende svenske författare, som anger den vara brun⁴. I utländska arbeten säges den däremot vara blekröd⁵, »rötlichgrauweiss»⁶, skärgrå eller brunaktig⁷ och ljusbrun⁸. De utförligaste uppgifterna lämnas som sig bör av specialisten MEVES: »♂ hell rosenfarbig, weiss, ♀ bräunlich, juv. grauweiss»⁹, men det torde vara osäkert, om de äro grundade på direkta iakttagelser eller blott hämtade ur litteraturen.

I England synes färgen på stenknäckens iris vid något tillfälle ha stått under diskussion. COWARD skriver nämligen: »Difference of opinion has been expressed about the colour of the iris, but in old and young I have found it grey-white», men han tillägger i en not, att mr R. J. HOWARD försäkrat honom, att den hos levande fåglar är brun.¹⁰

Kan häri ligga förklaringen till de skenbart oförenliga uppgifterna? Ändrar ögat färg, då fågeln dör? Eller är färgen under våren en annan än under resten av året? En individuell variation med avseende på ögonfärgen hos det ena eller båda könen, torde vara mindre sannolik, men är naturligtvis teoretiskt tänkbar. Möjligen kunna de av denna tidskrifts läsare, som haft eller ha tillfälle att observera stenknäcken i naturen, bidra till denna frågas lösning.

Dagen efter det att ovanstående iakttagelse gjorts, såg jag på samma plats en flock, minst 11 individer, av denna art. Åtminstone fem av dem voro honor. I motsats till gårdagens ensamme hane voro de ganska skygga: det var svårt att komma dem nära och alldeles omöjligt att observera dem alla på en gång. Efter fyra timmar ansåg jag det dock vara sannolikt, att jag lyckats få in flertalet fåglar en eller flera gånger

¹ 1924, p. 26.

² NILSSON, Sv. Ornith., 1824, p. 318, och Skand. Fauna, Fogl., I, 1858, p. 550.

³ T. ex. LÖNNBERG, Sv. ryggradsdjur, II, 1915, p. 32; SÖDERBERG, Våra fågl., [I], 1932, p. 18; RENDAHL, Fågelboken, 1935, p. 52.

⁴ in HOLMSTRÖM, Våra fågl. i Norden, I, 1942, p. 95, men på färgplanschen i samma volym har konservator HANSONS uppstoppade fågel gråvit iris!

⁵ TEMMINCK, Manuel d'ornith., 2. éd., I, 1820, p. 345.

⁶ RUSS-NEUNZIG, Einheim. Stubenvögel, 1913, p. 364.

⁷ PARIS, Oiseaux, in Faune de France, 2, 1921, p. 82.

⁸ NIETHAMMER, Vogelkunde, I, 1937, p. 46.

⁹ Die Grösse u. Farbe der Augen aller Europ. Vögel, [1886], p. 15.

¹⁰ Birds Brit. Isles, I, p. 48, men på färgbilden 17 är iris vit!

i kikarens synfält. Ingen enda av mig observerad stenkäck, hane eller hona, hade vit iris, utan den var eller föreföll i samtliga fall brun, på större avstånd mera obestämbar mörk.

Uppträddandet av så många individer av denna art i Västmanland vid denna tid på året tyder på att man kan vänta sig att finna häckande stenkäckar åtskilligt nordligare än vad som hittills blivit med säkerhet konstaterat.

Tidö, Västerås, den 28.4. 1944.

John Bernström.

Pärlugglans, *Aegolius funereus* (L.), häckning i Skåne 1943.

Göingebygden, särskilt Hästvedatrakten, tycks 1943 ha lockat pärlugglorna till bosättning på åtskilliga lokaler. Om det skall tolkas som en konstant spridning mot söder eller om goda näringsförhållanden tillfälligt dragit hit dem, har jag ej haft någon möjlighet att efterforska. Jag önskar blott komplettera professor HANSTRÖMS artikel i denna tidskrift 1943, s. 242—5, med ett häckningsfynd, som min broder, jur. stud. GÖSTA KLEMENTSSON, gjorde den 27 april.

I Skärseröd, Hästveda s:n, står ett gammalt dött äppleträd helt öppet intill ruinen av ett torp. 3 m från marken med hålet mot norr bor varje år någon fågelart. Under de 17 år jag undersökt boet, har det varit kattuggla, gröngöling, blåduva eller kaja. Eftersom jag 1943 ej vistades i Skåne den rätta tiden, var naturligtvis hyresgästen extra fin, en pärluggla. 3 halvstora ungar funnos där redan 27 april, och som vanligt generade föräldrarna sig ej nämnvärt för besökaren. Högst motvilligt lämnade de sina små och döko in igen, så fort de hunno. I mitten av maj försvunno först ungar, sedan föräldrarna, vilket förvånade min broder. Han hoppades, att ungar, sedan de blivit flygga, gömde sig undan någonstans, men uteslöt ej något slags bortrövande.

Kil den 1.5. 1944.

Arne Klementsson.

Till kännedomen om ryggradsdjurens utbredning i Dalarna.

Från sommaren 1939 har jag under sommarmånaderna vistats i sydöstra Dalarna och tack vare mitt arbetes karaktär genomtrövat ansevärliga arealer. Jag önskar därför något litet komplettera landsfiskal E. DAHLS utmärkta sammanställning över vertebratfynden i detta landskap (Fauna och Flora 1943, s. 220—36, 264—78).

Mustaschfladdermusen. 18.8. 1939. Kloster, Husby s:n. Kom in genom fönstret, avlivades och identifierades.

Dvärgnäbbmuse. September 1939. Grådö, Hedemora s:n.

Korpen har jag endast sett en gång, i Garpenbergs s:n.

Lavskrikån. Trots lämplig terräng och särskilt efterspanande har jag aldrig sett denna söder om en linje Falun—Gagnef.

Hämpling
St. Tuna s:n, sägning där.

Bergfinke och Grytnäs.

Sävspurve

Trädpiplä

Nordiska g

nordiska gulärlors

Gäsen är en sänk

längs nordöstra k

stämmer med la

samma breddgrad

Gransånga

bofynd.

Grönsånga

Strömstare

Tretåig ha

sir. Förefaller va

Järpen har

socknar: Husby, (

Blåkärhö

vid Flinesjön.

Knölsvaner

sjön, Husby s:n,

geolog G. Lundqv

3 ungar. Själv sä

befolkningen hade

Flinesjösvanarnas

uppgift om häckr

glädjande och tyc

Tillsammans med

s:n (Fauna o. Flo

expansionssträvanc

Kil den 1.5. 19-

Vid ett besök i

fattningen, att få

Sothönsen voro ta

del på väg norrut

gamla stam ännu.

tre funna bon var

med en alldeles fi

är väl knappast a